

Słownik pojęć NPRH

1. **Dziedzictwo narodowe** – Dziedzictwo narodowe to „zasób rzeczy nieruchomych i ruchomych wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi uznawanymi za podstawę ochrony prawnej dla dobra konkretnego społeczeństwa i jego rozwoju oraz dla przekazania ich następnym pokoleniom, z uwagi na zrozumiałe i akceptowane wartości historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne, mające znaczenie dla tożsamości i ciągłości rozwoju politycznego, społecznego i kulturalnego, dowodzenia prawd i upamiętniania wydarzeń historycznych, kultywowania poczucia piękna i wspólnoty cywilizacyjnej”. (J. Pruszyński, *Dziedzictwo kultury Polski. Jego straty i ochrona prawna*, t. I, Kraków 2001, s. 49-50).

„Dziedzictwa nie można traktować selektywnie, pamiętając o tym, iż jest to całokształt zdarzeń i wytworów, które miały miejsce w przeszłości, a które mogą i powinny służyć jako element społecznej edukacji” (M.Chmaj, *Konstytucyjne podstawy ochrony dóbr kultury*, [w:] *Prawna ochrona dóbr kultury*, red. T. Gardocka, J. Sobczak, Toruń 2009, s. 28.) Dlatego do polskiego dziedzictwa narodowego należy również dziedzictwo mniejszości narodowych. **Dziedzictwo narodowe w rozumieniu NPRH obejmuje nie tylko zjawiska oryginalnie należące do humanistyki, ale wszelkie typy aktywności, dóbr i wartości z zakresu innych nauk, należące do spuścizny społeczeństwa i państwa polskiego w całej ich historii.**

2. **Edycja krytyczna tekstu** – wydanie tekstu oryginalnego lub jego ściśle tłumaczenie opatrzone aparatem naukowym, tj. przypisami tekstowymi i rzeczowymi, wstępem, indeksami osób i nazw miejscowości, bibliografią, a niekiedy także indeksem rzeczowym lub tematycznym.
3. **Ekspert wewnętrzny** – ekspert wybrany przez Radę NPRH do przeprowadzenia I lub II etapu konkursu. Ekspert oceniając wnioski, pełni funkcję referenta wniosków podczas spotkania grupy ekspertów.
4. **Katalog kosztów kwalifikowanych** – załącznik do ogłoszenia konkursowego określający koszty kwalifikowane i niekwalifikowane, wyjaśniający zasady ponoszenia i rozliczania wydatków w projekcie.
5. **Inwentarz zespołów archiwalnych** – pomoc archiwalna służąca zabezpieczeniu całości i udostępnianiu materiałów archiwalnych jednego zespołu, stanowiąca systematyczny ciąg opisów poszczególnych jednostek archiwalnych, zgodny zazwyczaj z układem tych jednostek w zespole.
6. **Kosztorys projektu** – plan finansowy projektu, z uwzględnieniem kategorii kosztów kwalifikowanych w podziale na lata.
7. **Kwerenda** – poszukiwanie w zasobach archiwalnych (bibliotecznych) danych dotyczących określonego zagadnienia lub osoby. Kwerenda może być prowadzona osobiście przez badacza lub wykonana na zlecenie przez inną osobę.

8. **Materiały archiwalne (archiwalia)** – 1/ wszelkie dokumenty będące tworem działalności twórców zespołów, kwalifikujące się do trwałego lub czasowego przechowywania w archiwum; 2/ Materiałami archiwalnymi wchodzącymi do narodowego zasobu archiwalnego, zwanymi dalej „materiałami archiwalnymi”, są wszelkiego rodzaju akta i dokumenty, korespondencja, dokumentacja finansowa, techniczna i statystyczna, mapy i plany, fotografie, filmy i mikrofilmy, nagrania dźwiękowe i wideofonowe, dokumenty elektroniczne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114) oraz inna dokumentacja, bez względu na sposób jej wytworzenia, mająca znaczenie jako źródło informacji o wartości historycznej o działalności Państwa Polskiego, jego poszczególnych organów i innych państwowych jednostek organizacyjnych oraz o jego stosunkach z innymi państwami, o rozwoju życia społecznego i gospodarczego, o działalności organizacji o charakterze politycznym, społecznym i gospodarczym, zawodowym i wyznaniowym, o organizacji i rozwoju nauki, kultury i sztuki, a także o działalności jednostek samorządu terytorialnego i innych samorządowych jednostek organizacyjnych – powstała w przeszłości i powstająca współcześnie. [Ustawa z 14 VII 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (z późn. zmianami) Dz. U. z 2015 r. poz. 1446, z 2016 r. poz. 352, art. 1].
9. **Młody naukowiec** – osoba prowadząca działalność badawczą, która w roku ubiegania się o sfinansowanie projektu w ramach NPRH nie ukończyła 35 lat. Jeżeli osoba ta korzystała z urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego, wychowawczego lub pobierała zasiłek w związku z niezdolnością do pracy, granicę wieku podnosi się do 37 lat.
10. **Nauki humanistyczne** – w komunikacie z 5 XI 2010 r. o ustanowieniu NPRH Minister Nauki wskazał następujące dyscypliny naukowe, objęte tym programem: historia, archeologia, językoznawstwo, literaturoznawstwo, filozofia, religioznawstwo, historia sztuki, bibliologia, archiwistyka, etnologia, antropologia kultury, muzykologia oraz inne dziedziny nauki, badania oraz projekty, które zawierają humanistyczne treści i posługują się humanistycznymi metodami badań naukowych.
11. **Ocena wewnętrzna** – ocena indywidualna wniosku dokonana przez ekspertów do spraw I lub II etapu konkursu.
12. **Ocena zewnętrzna** – recenzja indywidualna wniosku dokonana przez zewnętrznego recenzenta, którego nazwisko nie jest ujawniane w procedurze konkursowej.
13. **Peer review** – proces recenzowania prac naukowych przez specjalistów, którego wyznacznikami są: anonimowość i niezależność recenzentów, eliminacja czynników mogących spowodować nieobiektywność recenzji (konflikt interesów), udostępnianie treści recenzji autorom prac bez ujawniania nazwisk recenzentów (anonimizacja).
14. **Priorytetowy obszar badawczy** – obszar badań wskazany przez Radę NPRH w danym konkursie. Priorytetowe obszary badawcze wyłoniono na podstawie ok. 200 propozycji tematów badawczych zaproponowanych w 2016 r. przez środowisko humanistyczne. Priorytetowy obszar badawczy jest tematem preferowanym w danym konkursie, ale

w każdym konkursie możliwe jest też składanie wniosków nienależących do tematów priorytetowych.

15. **Projekt** – przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, objęte finansowaniem w ramach NPRH.

- **Kierownik projektu** – osoba, która jest autorem projektu i która odpowiada za jego realizację merytoryczną oraz finansową na podstawie wniosku i umowy z MNiSW.
- **Okres realizacji projektu** – czas określony w umowie, potrzebny na realizację zadań i uzyskanie rezultatów wskazanych we wniosku o dofinansowanie.
- **Okres sprawozdawczy projektu** – okres, po upływie którego jednostka jest zobowiązana złożyć sprawozdanie finansowe lub merytoryczne z realizacji projektu. Umowa o realizację grantu określa terminy rozpoczęcia i zakończenia okresów sprawozdawczych oraz terminy składania sprawozdań okresowych.
- **Partner projektu** – podmiot krajowy lub zagraniczny wskazany we wniosku o dofinansowanie, inny niż wnioskodawca.
- **Projekt kontynuowany** – projekt, który wcześniej uzyskał finansowanie ze środków NPRH.
- **Projekt nowy** – projekt, który wcześniej nie był finansowany ze środków NPRH. **Projekt nowy** nie może zawierać żadnego elementu merytorycznego (np. tytułu, tematu, opisu, zadań, tez badawczych etc.), który znajdował się w projekcie składanym do NPRH w poprzednich konkursach.

16. **Rada NPRH** – Zespół Doradczy Ministra – Rada Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, zwana dalej Radą, działa na podstawie Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie powołania zespołu doradczego - Rady Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (Dz. Urz. MNSW poz. 23), oraz zarządzenia zmieniającego z dnia 27 marca 2017 roku (Dz. Urz. MNiSW poz. 16).

17. **Recenzent** – recenzent wybrany przez ekspertów do spraw I etapu konkursu, odpowiedzialny za wykonanie indywidualnej oceny projektu (projektów) w II etapie konkursu. Recenzenci zewnętrzni są zgłaszani przez ekspertów.

18. **Trwałość rezultatów projektu** – zabezpieczenie wyników badań w formach ich realizacji, np. publikacje papierowe, publikacje online, fotografie, inne.

19. **Wnioskodawca** – instytucja, przy której afiliowany jest projekt, zarazem podmiot prawny występujący o finansowanie projektu w ramach konkursu NPRH.

20. **Wydatki kwalifikowalne** – koszty lub wydatki ponoszone w związku z realizacją projektu w ramach NPRH, które kwalifikują się do rozliczenia zgodnie z umową, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i zasadami należytego zarządzania finansami oraz praktykami beneficjenta (polityką rachunkowości), opisane w **Katalogu kosztów kwalifikowanych**.

21. **Wydawnictwo** – podmiot zarejestrowany i prowadzący działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na swój status prawny oraz sposób, w jaki taka działalność jest finansowana.
22. **Zbiór archiwalny** – dokumenty zgromadzone przez instytucje (urzędy) lub osoby fizyczne pod określonym kątem widzenia, mające w całości lub w przeważającej części charakter materiałów archiwalnych.
23. **Zespół archiwalny** – organicznie powiązane ze sobą zarchiwizowane materiały archiwalne wytworzone i zgromadzone w wyniku instytucji (urzędu) lub osoby fizycznej.
24. **Zespół badawczy** – kierownik projektu oraz jego główni wykonawcy. Jest to grupa uczonych afiliowana przy wnioskodawcy, której skład został wymieniony podczas składania wniosku w odróżnieniu od innych wykonawców grantu (merytorycznych lub pomocniczych). Zespół badawczy nie może liczyć więcej niż 10 osób.